

ДОКТРИНА

ВРЕДНОСТИ НА
ВМРО-ДПМНЕ

СОДРЖИНА

ВОВЕД	4
РЕАЛЕН ЧОВЕК	7
НАЦИЈА	8
ПАЗАР	10
ПРИВАТНА СОПСТВЕНОСТ	12
КУЛТУРА НА ЗАКОНИТОСТА	15
СЕМЕЈСТВО	16
ТРАДИЦИЈА	19
ВЕРА	21

ВОВЕД

Духовните вредности, длабоко втемелени во македонската вековна историја и традиција, ВМРО-ДПМНЕ ги промовира во 21 век. Потпирајќи се врз концептот на политичкиот конзервативизам, ВМРО-ДПМНЕ поседува интелектуален и морален капацитет да одговори на потребите на обичниот човек.

Чекорите што ги прави ВМРО-ДПМНЕ значат крај на петнаесетте години транзиција. На патот кон пристојноста и достоинството, ВМРО-ДПМНЕ се потпира врз вредносен компас препознатлив по личната чест и посветеноста, кои ги обединуваат мислата, зборот и делото.

Економскиот раст, отворањето нови работни места и намалувањето на сиромаштијата се приоритетите на ВМРО-ДПМНЕ.

Економската преродба не може да го запостави прашањето на вредностите и на моралот. Економскиот раст и намалувањето на невработеноста, својата вистинска смисла ја добиваат единствено ако се етички втемелени, ако се потпираат на главните вредности: слободата и достоинството на човекот.

На Македонија и претстои време што бара енергичност и заеднички напори. Предизвиците подразбираат посветеност и одговорност.

Поаѓаме од главното и најстарото барање во политиката – да се има добар живот во заедницата. Тоа значи да се имаат сите оние предуслови што го прават животот подобар, но тоа вклучува и грижа за опстанокот на заедницата, за околината и за иднината.

ВМРО-ДПМНЕ е јадро околу кое се ориентира мнозинството на граѓаните на Македонија.

Вредностите врз кои се темелат програмата и политиките на ВМРО-ДПМНЕ се вредности на реалниот човек. Тие не се нови вредности на неостварливи илузии и лажни ветувања. Вредностите на ВМРО-ДПМНЕ не му се наметнуваат на човекот и во тоа се разликуваме од сите тоталитарни и утопистички идеолошки проекти, како што беа комунизмот и фашизмот.

Конзервативизмот на ВМРО-ДПМНЕ се надоврзува на борбата за слобода и за национална самостојност водена од изворната ВМРО, како и на идеите на европската народна и демохристијанска традиција. Поимот конзервативизам, првпат политички употребен во Француската револуција, значи политика што ја брани и ја чува вредноста на слободата.

Токму ВМРО-ДПМНЕ е партија која ја брани вредноста на слободата како наследство на историското ВМРО, и ги слави борбата за слобода на македонскиот народ и стекнатата слобода на независна и самостојна држава, Македонија. Наша основна грижа е да ги чуваме вистинските принципи на слободата.

Човекот кому му се обраќаме е реален човек, кој сака достоинствен живот за себе, за своето семејство, и за својата земја, како и услови во кои ќе може да работи, да создава и да дише со полни гради.

Реалниот човек е активен, дејствувачки поединец. Слободата да се дејствува значи слобода на мислење и здружување. Активноста на поединецот се огледува во слободата да мисли и да се изразува, да може слободно да се движи, да се здружува, да работи и стопанисува. Слободата значи и слобода на претприемништво и слобода на пазар.

Но, нема активен поединец ако тој нема чувство на припадност. Ако му се одземе на поединецот правото на национална или етничка припадност, тогаш му се одзема и правото на дејствување и на слобода.

Конзервативизмот, кој се темели на традиција и припадност, најмногу се вознемирува од очајот на поединецот што не го знае своето место во општеството и во светот. Поединецот има подлога во традицијата, во државната, националната, и во групната припадност. Конзервативизмот е од другата страна на невтемелениот цинизам, кој вели „јас си припаѓам само себеси“ и од другата страна на „наивниот, романтичен космополитизам“ кој вели „јас му припаѓам само на светот“, односно не припаѓам никаде.

Поединецот не е осамен и изолиран. Тој е дел од семејството и заедницата.

Нашата најширока заедница е Европа. ВМРО-ДПМНЕ ја гледа Република Македонија не само духовно и културно сплотена во заедницата на европските народи, туку и институционално и економско-политички интегрирана во Европската унија. Брзината на европското интегрирање е израз на сериозноста и одлучноста на државата, на сите политички партии и други политички чинители во Македонија. Европа е цел и предизвик за чекорење напред.

Достоинството и слободата не се цели на егоистични индивидуи туку се израз на солидарност и грижа за следните генерации.

Грижата за иднината на нашите деца и свеста за ограниченоста на природните богатства ја обврзуваат ВМРО-ДПМНЕ да биде партија што суштествено се залага и за одржлив развој.

Ние сме партија на напредокот, енергијата, знаењето и на можностите. Но, ние сме свесни за несовершенство на човечкиот разум и за границите на човековото знаење. Конзервативизмот значи скептична антропологија. ВМРО-ДПМНЕ не го идеализира човекот. Конзервативизмот е сомничав кон секоја наметната идеализирана слика на човекот, подеднакво како што се противи на наметнувањето догми и морален релативизам. Затоа, пак, ВМРО-ДПМНЕ е партија на отвореност кон другото, поинаквото мислење.

Во овој сложен свет на промени, во кој сите сме изложени на притисоци и приспособувања, потребни се потпорни столбови, кои ќе му ја дадат сигурноста на човекот. За нас, главната потпора се верата, семејството, традицијата и сопственоста.

РЕАЛЕН ЧОВЕК

Конзервативизмот на ВМРО-ДПМНЕ не нуди затворен систем на идеи, не конструира модел за усреќување на човештвото. Конзервативизмот е скептичен кон апстрактните политички теории. Конзервативизмот не трага по универзални политички принципи. Тој никогаш не тврди дека е единствен познавач на вистинското во економскиот и во политичкиот живот. Конзервативизмот е врзан за стварноста.

Ние не зборуваме за универзална човечка природа во контекст на толкувањата на некогашниот режим на социјализмот, туку зборуваме за реалниот човек.

Ние не зборуваме за вештачка униформност туку за реалниот човек. Ние не зборуваме за лажната етика на социјалистичкиот колективизам, туку за реалниот човек, како дел од од семејството и од заедницата, во која тој силно верува.

Појдовна точка на лево-револуционерното мислење беше „новиот човек“. Стварноста денес во Македонија нема допирни точки со „новиот“ човек.

Конзервативизмот на ВМРО-ДПМНЕ бара политиката да има работа токму со реалниот човек, онаков каков што го среќаваме и со кого го споделуваме она што го носи животот.

Ние им се придружуваме на оние што го критикуваат концептот за слобода, а кој се базира на левичарската идеологија. Тој концепт на слобода се претвори во општество што му робува на принципот желба, на егоистично самоостварување. Тој концепт ја отфрли верата, го запостави семејството, ја изгони „храброста да се подигаат деца“. Таквиот концепт на слобода, со својата програма на модернизирање, на вечно рушење на традицијата ја произведе илузијата на еманципација и виталност. Тој произведе една култура на нарцизам и саможивност, која всушност е спротивна на слободата. Но, ние не ги прифаќаме конформизмот и себичноста како врвни дострели на индивидуализмот. Ние се бориме против диктатурата на декаденција и рамнодушност кон погрешното, зашто нè водат кон помирување со лошото.

Затоа се концентрираме на вредности врзани со реалниот човек: личната и националната слобода, религиозноста како рамка во која се вградени верата и вербата, семејството како темел на на општеството и традицијата, која ги дава точките на ориентација на реалниот човек соочен со предизвиците на транзицијата и глобализацијата.

Реалниот човек на ВМРО-ДПМНЕ е суштество на слободата, патриотизмот и на верата. Реалниот човек е оној што работи врдно, оној што е одговорен за семејството и за иднината на своите деца.

НАЦИЈА

Огромно е значењето на татковината. ВМРО-ДПМНЕ е против општество во кое „владее егоизмот на интереси“. Без нација и национална свест нема еманципација од последиците на егоизмот.

Во време на глобализација, прашањето на карактерот и иднината на нацијата се подеднакво актуелни. Односот на граѓанинот кон нацијата е жива тема. Сите прашања во врска со нацијата се прашања што се однесуваат на животот на обичниот човек. Современата релација меѓу државата, нацијата и поединецот ја определува нацијата како простор за дејствување на поединецот.

ВМРО-ДПМНЕ ја отфрла идејата на самодоволна нација. Нацијата не е самодоволна, таа е нужно свртена кон другите. ВМРО-ДПМНЕ ја нагласува меѓузависноста на државите.

Постојат две важни прашања на кои мора да се даде правилен одговор:

Дали треба да се рedefинира нацијата во светлината на идното членство на Македонија во европските и евроантлантските структури?

Како се негува чувството на припадност во едно мултикултурно општество, какво што е македонското?

Националниот напредок има морална димензија и е суштинско прашање на сите влади. Современото сфаќање на нацијата јасно се повикува на барањето за универзален напредок и меѓусебна поврзаност на нациите. Меѓузависноста на државите е економска и уследува едноставна пазарна логика. Странските, а особено соседните земји, се големиот пазар на македонската економија и трговија!

Суверенитетот на македонската нација не значи загрозување на која било друга нација. Подеднакво, суверенитетот на друга нација не го разбираме како загрозување на македонската нација.

ВМРО-ДПМНЕ е партија што втемелува меѓуетничка толеранција, мирољубие и разбирање меѓу соседите. Никогаш нема да дозволиме правата на една нација да бидат пречка за остварување на правата на друга нација.

Република Македонија е хетерогена национална држава. Во таа смисла, таа се разликува од хомогена национална држава по тоа што не се гради врз чист етникум, како единствен сочинител на државата.

Хетерегената национална држава го нагласува фактот дека политичкиот живот во една држава се темели врз општо прифаќање на националните обележја, за кои се врзува мнозинството на етничките, верските и на културните заедници што ја одредуваат хетерогеноста.

Ние се залагаме за лингвистичка и културна разноликост, за непопречен развој и креативен меѓусебен натпревар меѓу сите етнички идентитети што живеат во Македонија.

Оттаму, Македонија е држава во која рамноправно живеат Македонците, Албанците, Турците, Ромите, Власите, Србите, Бошњациите и другите. Чувството на припадност на нацијата е од огромна важност. Но, да и' припаѓаш на една нација не значи да ги мразиш другите. Напротив, да си припадник на една нација е услов да бидеш со сите заедно, да ги сакаш и да имаш потреба од соживот и соработка со припадници на други нации.

Македонецот е патриот и македонската нација е неговата татковина.

ПАЗАР

Пазарот, државата и граѓанското општество се три столба на современите, доброуправувани општества. ВМРО-ДПМНЕ се залага за повеќе пазар, намалување на влијанието на државата врз пазарот и за ограничена државна администрација.

Главни елементи на планот на економијата се: пазарното стопанство, конкуренцијата, натпреварот, можноста за избор, личната одговорност.

Пазарот е тој што ги развива натпреварувачкиот и духот на претприемништвото и ги поставува критериумите на стручност, успешност и на квалитет.

Повеќе пазар значи помалку држава. Но, пазарот не ги поседува сите механизми на самоконтрола и праведна распределба на доброта.

Релевантните државни институции, заедно со граѓаните кои учествуваат во разни форми на организирање, го надгледуваат пазарот.

Државата има првенствено регулативна и контролна функција во економскиот и во јавниот сектор. Таа ги поставува рамките во кои граѓаните, јавните институции и бизнис-секторот ги почитуваат процедурите. Таа ги поставува, заедно со другите релевантни политички актери, правилата на дејствување во политиката, стопанството и во јавниот живот.

Наша заложба е стриктно почитување на правилата на начелото на еднакви можности за сите граѓани и за сите економски субјекти.

Развивањето на пазарот, значи развој, но мора да значи и подобар живот за сите во Македонија. Мотивот да се успее на пазарот не смее да ги генерира негативните социјални последици, како што се невработеноста, сиромаштијата, експлоатацијата и загадувањето на околината. Недвосмислено стоиме на ставот дека пазарот секогаш треба да поседува и етичка димензија.

Нашата политичка концепција се темели врз рамката на сеопфатен развој. Освен економскиот раст, за нас е важно да се има и квалитетно образование и квалитетен здравствен систем.

Во овој историски миг, подобриот живот зависи од економскиот раст. И социјалната сигурност е поврзана со економскиот просперитет. Колку побрзо економско зајакнување на Република Македонија, толку поголема социјална сигурност и помалку социјални проблеми.

Најдобра социјална политика е политиката што отвора нови работни места и генерира економски раст.

Државата води сметка да се намалат нееднаквостите што ги создава пазарот. Но, праведноста и солидарноста не се исклучиво во нејзина надлежност. Државата не може да ја замени ниту приватната, ниту граѓанската и локалната иницијатива.

Ние се залагаме за мала и силна држава, а не тромава и гломазна структура, со прекубројни институции и нејасни функции, која не може да се справи со предизвиците на современите комплексни и динамични општества. Силна држава подразбира и ефикасна држава.

ВМРО-ДПМНЕ е партија која се потпира на активниот поединец, кој како граѓанин, претриемач и работник се организира и се здружува, зашто целта не е авторитарна држава со монопол на контролата. Државата тукор не е идеал на конзервативните партии и таа не смее да ја попречува приватната иницијатива и да го загушува пазарот.

ПРИВАТНА СОПСТВЕНОСТ

Владеење на правото почнува вистински да функционира дури откако јасно ќе се постават сопственичките односи. Тогаш кога ќе се знае кој е сопственик и кој е одговорен!

За ВМРО-ДПМНЕ е императив да се заокружат приватизацијата и денационализацијата и да се воспостави сеопфатен систем на евиденција на сопственоста.

Сопственоста ќе биде целосно правно заштитена и неевидентираниот имот ќе се вклучи во легалниот пазар. Државата ја брани и ја штити сопственоста, но сопственоста обврзува. Освен правна заштита на сопственоста, ВМРО-ДПМНЕ промовира и култура на одговорност кон сопственоста.

Сопственоста носи одговорност и обврски што мора да се исполнуваат, а законската регулатива го обврзува сопственикот на одговорен однос кон сопственоста.

Конзервативизмот на ВМРО-ДПМНЕ се темели и на вредностите на јавната одговорност на приватниот сопственик.

Сопственоста ја зајакнува независноста и го охрабрува поединецот да се потпре самиот на себе. Сопственоста е и силна основа на семејството. Здравото семејство се состои од независни и самостојни луѓе.

ВМРО-ДПМНЕ се раководи со идејата во Македонија да има што повеќе сопственици а со тоа помалку социјални случаи. Ние сме за социјална политика која отвора нови работни места, но и економска политика која создава сопственици и претприемачи. Економскиот подем што отвора нови работни можности е најдобра социјална политика.

Прашањето на сопственост не може да се сведе само на решавање на односот меѓу приватната и државната сопственост. Постојат различни легитимни форми на сопственост (задружништво, акционерство, заедничко работничко сопствеништво и сл.), како и разни форми на соработка на сопственици. ВМРО-ДПМНЕ го поддржува концептот за јавно и приватно партнерство.

КУЛТУРА НА ЗАКОНИТОСТА

Криминалот и корупцијата се закана за демократијата и за слободата. Постои директна врска помеѓу корупцијата и сиромаштијата. Подеднакво како што постои релација меѓу владеење на правото и богатството на една држава.

ВМРО-ДПМНЕ инсистира на правна држава, на владеење на законот, но без комплементарна култура на почитувањето на законите многу е потешка борбата против криминалот и корупцијата.

На „владеењето на законот“ му се неопходни култура на законитост и на почитување на законите, доверба во правниот поредок и лојалност кон државата.

Културата на законитост претставува култура која и' се спротивставува на културата на беззаконитост. Во основа, таа се повикува на етички вредности и се врзува со потребата на граѓанинот да живее слободен живот без насилство, понижувања, без криминал, корупција. Да биде ослободен од материјалните и од психичките притисоци што ги носи беззаконието и кои го осакатуваат неговиот живот и животот на неговите блиски.

Нема владеење на правото и законите без култура на законитост. Културата на законитост значи култура, која е комплементарна на владеењето на законот, која го поткрепува владеењето на законот.

Културата на законитост се состои во тоа граѓанинот да верува дека законските норми се фундаментален елемент на правдата, и дека со нив може да се дојде до правдата. Во висока развиена култура на законитост човекот верува дека со владеењето на правото се подобрува квалитетот на животот на поединците и на општеството како целина.

Државата е само едниот елемент во борбата против корупцијата и криминалот. Другиот е поддршка на заедницата и вклучување на заедницата во спречување на криминалот и корупцијата. Културата на законитост ја нагласува улогата на граѓанството и на заедницата.

Вербата во законот и правдината доаѓа од разбирањето на смислата и суштината на законот. Оттаму културата на законитост се гради преку сеопфатно граѓанско образование. И главниот носител на културата на законитост е младината. Оттаму, потребно е фундаментално свртување кон вредности.

ВМРО-ДПМНЕ е партија што ќе ја поттикнува културата на законитост во Република Македонија.

СЕМЕЈСТВО

Согласно со конзервативната, народна и демохристијанска традиција, ВМРО-ДПМНЕ го нагласува почитувањето и негувањето на семејството. Вредноста на семејството е неспорна вредност.

За ВМРО-ДПМНЕ **семејството како заедница на еден маж и една жена**, кои споделуваат грижа за децата, е природна форма на заедница. Не постои вистинска алтернатива на семејството. Во семејството се очовечува детето. Семејството има исклучително важна функција во општеството. И семејството како фундамент на општеството мора да ужива посебна заштита.

Идеалот на ВМРО-ДПМНЕ е семејство во кое родителите работат, а децата учат и имаат сопствен дом.

Најголема вредност е сите деца да живеат во хармонично семејство, што подразбира дом, пристојна заработувачка и родителска грижа за децата.

Но, денес е тешко да имаш семејство во Македонија. Родителите сè помалку време поминуваат со детето. Голем број родители работат цел ден, за ниски, непристојни плати. Државата еднаш мора да застане на страна на овие семејства! Работата и животот не треба да се одделени. Потребна е хармонизација на работата и семејството. Иако тешко, можно е да се најде рамнотежа меѓу работата и семејниот живот. Во прв план мора да се мисли на заштита на мајката и на детето.

Семејството и солидарноста ги сметаме за темел на културата што ги слави животот и вистинските вредности.

Семејството мора да биде во состојба да донесува самостојни одлуки и да има повеќе избор во однос на работата, домувањето, одгледувањето и образованието на децата.

Финансиската независност на семејството е неопходна за да може неговите членови самостојно да донесуваат одлуки и да ја планираат иднината, за да си обезбедат дом и квалитетно образование.

Оттаму, ВМРО-ДПМНЕ како партија е ориентирана кон еднаквост на шансите на вработените и споивост на семејството и работата.

ТРАДИЦИЈА

Конзервативизмот е состојба на умот. Тој ја црпи својата сила од здравиот разум и решенијата што функционираат во реалноста, од начинот на живот, моќта на наталожените култури и од вековните традиции.

Конзервативизмот не е кочничар на позитивните процеси, туку иницијатор на зачувувањето на традиционалните морални вредности и доблести.

Човекот и меѓучовечките односи се вкоренети во традицијата. Традицијата, заедно со верата и црквата, беше таа што го чуваше идентитетот на Македонецот низ вековите. Националниот идентитет на Македонија е битно одреден од она што со векови се пренесувало од генерација на генерација.

Македонија по 1991 година се сврте кон националната легитимација и почна да открива многу запоставени аспекти на македонската историја, култура и традиција. Историското помнење овозможува ренесанса на традицијата. Потребно да се најдат старите традиционални вредности на типично македонскиот начин на живот, низ вековите.

Македонија е и рурална и урбана. Македонија има традиција на домаќински села и на динамичен градски живот.

Во Македонија земјоделството е основно занимање на голем број семејства. Животот на село подразбира напорна работа, силна заедница, верба во Бога и приврзаност кон земјата.

Поеднакво ја славиме и долговековната традиција на живеење во градови.

Македонскиот град со векови бил град на претприемништво, на стопани и на одговорен однос кон сопственоста. Македонија е позната како земја на квалитетни производи. Македонија има традиција на производство и трговија.

Македонскиот град ја има традицијата на вредни луѓе, деловна чесност, мултикултура и верба во Бога.

Традиционализмот на ВМРО-ДПМНЕ ги одразува македонскиот дух и континуитетот на единствениот карактер и на традициите на македонската нација.

За ВМРО-ДПМНЕ човечка и национална обврска е да се негува сè што е изворно и ни припаѓа нам: нашиот јазик, нашите обичаи, нашите песни, нашата историја, нашата илјадагодишна традиција на писменост и традициите на нашата книжевност и уметност.

ВЕРА

Македонците веруваат во Бога. Верата е добра и неопходна за општеството. Како конзервативна партија ВМРО-ДПМНЕ во црквата гледа суштествена поддршка на државата.

Духовноста, религијата и верата се вековната храна на македонскиот идентитет во сите премрежија низ кои поминувал македонскиот народ.

Освен центар на христијанство, црквата отсекогаш била центар на образованието на македонскиот народ, столб на човечката пристојност и на јавниот морал.

Оттаму, исклучително место во македонската држава и во македонското општество зазема Македонската православна црква.

Реалниот човек, кому му се обраќа ВМРО-ДПМНЕ е човек што сака да работи, да создава, да верува и да се моли за здравјето и добробитта на своите деца, на своите блиски и на својот народ.

ВМРО-ДПМНЕ го отфрла убедувањето дека христијанскиот начин на живот не го исполнува човековото срце.

Застапниците на моралниот релативизам ги опишуваат верските начела како догми, а придружувањето кон традиционалните вредности го портретираат како ригиден конзервативизам. Наспроти тоа, ВМРО-ДПМНЕ смета дека верата суштествено ги посредува вредностите и нормите во меѓучовечките односи. Верата помага човекот да го гради ставот кон себеси, кон светот, животот, блиските и кон другите.

Меѓу науката и религијата нема спротивставеност. Знаењето и верата одат заедно. Тие се дополнуваат.

ВМРО-ДПМНЕ смета дека верските заедници во Македонија не се конкуренција на политичкиот поредок, туку се неутуѓив дел од македонскиот менталитет и од македонското општество.

Слободното граѓанско општество и слободниот пазар одат заедно со верата. Трудот и верата не се исклучуваат. Верата и деловниот успех одат заедно. Пазарното стопанство и приватната сопственост се вредности што ги прифаќа верникот.

Слободата, сопственоста, натпреварот и верата се столбовите на кои се темели македонското општество.

Конзервативизмот на ВМРО-ДПМНЕ ги афирмира верата, духовноста, трудољубивоста, чесноста, гостпримливоста, толеранцијата, отвореноста како добродетели, кои верата во Господа со векови ги проповеда на овие простори.

Ставот на ВМРО-ДПМНЕ е -

Напорно работи, и заработи!
Дај и ќе ти се даде!

Солидарноста и подготвеноста да му се помогне на сиромавиот се во духот и на христијанството и на исламот и на јудаизмот.

Толеранцијата произлегува од верата во Бога.

Ние ја сметаме верската толеранција за суштествена за животот во мултикултурна Македонија. Господ е еден, но различно го славиме. Нашите цркви, нашите џамии и нашите синагоги се нашите духовни храмови.

ВМРО-ДПМНЕ е платформа во која дејствуваат и христијани и муслимани и Евреи. Црквата нема да биде општествено маргинализирана.

Вредностите што ги застапува им се спротивставуваат на појавите на социјалната патологија, кои по некое време стануваат хронични и растечки, а на крајот и доминантни. Но, и натаму погрешни.

Потребата од вера, морал и почитување на традиционалните вредности не застарува со текот на времето. Таа носи вредности што се резултат на милениумската еволуција. Вредностите се израз на проникнување на традицијата и промените, на современоста и историјата.

Со оптимизам и ентузијазам, вербата во Бога нека битисува и во третиот милениум!

